

DEKRET

**w przedmiocie utworzenia Prokuratury Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej.**

Art. 1. W celu obrony prawnej i zastępstwa prywatno-prawnych i publicznych interesów Państwa i tych podmiotów prawnych, które mają być pod względem opieki prawnej traktowane na równi ze Skarbem Państwa, oraz udzielania opinii i porady prawnej na żądanie władz i instytucji państwowych zostaje utworzoną dla całego obszaru Państwa Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w mieście stoł. Warszawie.

Art. 2. Do zakresu działania Prokuratury Generalnej należy:

- 1) Zastępstwo sądowe wogóle, a w szczególności prowadzenie sporów prawnych, dotyczących interesów prywatno-prawnych i majątkowych Państwa i podmiotów prawnych, narówni ze Skarbem Państwa traktowanych.
- 2) Zastępstwo sądowe interesów publicznych w tych wypadkach, w których Prokuratura Generalna w braku innego organu specjalnego przez właściwą władzę państwową będzie wezwana.
- 3) Zastępstwo interesów prawnych i majątkowych Skarbu Państwa i podmiotów prawnych, narówni ze Skarbem Państwa traktowanych, tudzież interesów administracji państwowej wogóle w postępowaniu przed sądami prawa publicznego i władzami administracyjnymi w miarę postanowień, poniżej w art. 4 i 6 zawartych.
- 4) Wydawanie opinii prawnych we wszystkich sprawach, dotyczących się prawnych i majątkowych interesów Państwa i podmiotów prawnych, narówni ze Skarbem Państwa traktowanych albo też interesów administracji państwowej wogóle.
- 5) Współdziałanie przy zawieraniu umów prawnych i przy sporządzaniu aktów i dokumentów prawnych w sprawach prywatno-prawnych i majątkowych Państwa i podmiotów prawnych, narówni ze Skarbem Państwa traktowanych.

- 6) Opiniowanie na życzenie Rady Ministrów lub poszczególnych Ministerstw projektów ustaw i ogólnie obowiązujących rozporządzeń centralnych władz państwowych ze stanowiska ogólnoprawnego, organizacyjnego i techniki ustawodawczej, a w szczególności ze stanowiska prywatnoprawnych, majątkowych i administracyjnoprawnych interesów Państwa.

Art. 3. Do majątku Państwa i do podmiotów prawnych, które pod względem porady i opieki prawnej mają być traktowane narówni z majątkiem Państwa, należą:

- 1) Skarb Państwa wogóle, a więc wszystkie państwowe podatki, opłaty, czynsze i daniny, monopole, dobra i lasy państwowe, królewszczyzny, wogóle wszelki ruchomy i nieruchomy majątek państwowy, państwowe przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady wszelkiego rodzaju i wogóle wszelkie do prowadzenia gospodarstwa państwowego przeznaczone przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady.
- 2) Spadki bezdziedziczne.
- 3) Prawa terytorjalne, granice państwowe, oraz prywatnoprawne i majątkowe należności i roszczenia Państwa do państw obcych, wnikające z traktatów i umów międzynarodowych.
- 4) Nałożone przez państwowe władze administracyjne kary pieniężne, o ile idzie o ich ściąganie w drodze sądowej, oraz publiczne opłaty i daniny wogóle, o ile ściąganie ich odbywać się ma za pomocą tych samych organów i temi samymi środkami, jak opłat państwowych.
- 5) Wszelki majątek ruchomy i nieruchomy, pozostający pod zarządem władz państwowych, podczas trwania tego zarządu, oraz te fundusze, instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, w całości lub części ze Skarbu Państwa dotowane albo przez Skarb Państwa w całości lub części finansowane lub gwarantowane, za których niedobory Skarb Państwa ma odpowiadać albo w których finansowym wyniku Skarb Państwa jest interesowanym.
- 6) Prawo patronatu, przysługujące Państwu i podmiotom prawnym, w niniejszym artykule pod 1) i 5) określonym.
- 7) Fundacje, będące pod bezpośrednim zarządem państwowym.
- 8) Majątek tych indywidualnie oznaczonych podmiotów prawnych, które nie są objęte postanowieniami tego artykułu, w punktach 1) do 7) zawartymi, a których zastępstwo poruczone zostanie Prokuratorji Generalnej uchwałą Rady Ministrów, ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym.
- 9) Oprócz przypadków, w tym artykule wyszczególnionych, zastępstwo i ingerencja Prokuratorji Generalnej ma mieć miejsce wszędzie tam, gdzie to specjalne przepisy ustawowe przewidują.

Art. 4. Przewidziane w art. 2 zastępstwo sądowe obejmuje wszelkie czynności w postępowaniu cywilnem przed wszystkimi sądami i władzami sądowemi, na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej istniejącemi, a to tak w sprawach spornych, jak i w postępowaniu bezspornem wszelkiego rodzaju.

Podmioty prawne, w art. 3 określone, zastępować może w sądowem postępowaniu cywilnem wszelkiego rodzaju wyłącznie i jedynie Prokuratorja Generalna, która też jest uprawnioną do prawnie skutecznego i wiążącego podejmowania i spełniania wszelkich czynności i kroków prawnych bez potrzeby wykazywania się osobnem pełnomocnictwem lub upoważnieniem. Wyjątek stanowi przepis art. 1 ustawy hipotecznej z r. 1818.

W postępowaniu sądowo-karnem Prokuratorja Generalna bierze udział wtedy, jeżeli się okarże potrzeba zastępowania prywatno-prawnych interesów podmiotów prawnych, w art. 3 określonych.

W postępowaniu przed sądami prawa publicznego i władzami administracyjnymi Prokuratorja Generalna bierze udział w tych wypadkach, w których zastępstwo poruczone jej będzie przez władzę administracyjną, powołaną do zarządu lub nadzoru nad odnośnym podmiotem prawnym lub nad odnośną gałęzią administracji państwowej.

Art. 5. Prokuratorja Generalna podlega w sprawach osobowych i administracyjno-gospodarczych bezpośrednio Prezydentowi Ministrów, któremu też służy prawo naczelnego nadzoru nad sprawowaniem przekazanych jej czynności urzędowych.

W spełnianiu swoich czynności urzędowych działa Prokuratorja Generalna samodzielnie na żądanie władz centralnych oraz władz, urzędów i instytucji, uprawnionych do samodzielnego zarządzania majątkiem lub reprezentowania interesów Państwa i podmiotów prawnych, w art. 3 określonych.

W razie sporu pomiędzy Prokuratorją a uprawnionymi do korzystania z jej pomocy instytucjami rozstrzyga Rada Ministrów, jednakże zarządzenia, niecierpiące zwłoki, winne być przez Prokuratorję natychmiast poczynione.

Projekty ustaw i ogólnie obowiązujących rozporządzeń władz centralnych udzielane będą Prokuratorji Generalnej do zaopiniowania bądź przez Prezydium Rady Ministrów, bądź też przez właściwe Ministerstwo.

Art. 6. W wypadkach kolizji pomiędzy interesami Skarbu Państwa a interesami instytucji, traktowanych stosownie do art. 3 narówni ze Skarbem Państwa, Prokuratorja ma zastępować Skarb Państwa, inne instytucje mają mieć dla siebie w tym wypadku ustanowionych w drodze właściwej osobnych doradców lub zastępców.

W wypadkach kolizji interesów pomiędzy instytucjami, traktowanymi w myśl art. 3 narówni ze Skarbem Państwa, Prokuratorja nie może zastępować żadnej ze stron, lecz winni być w drodze właściwej powołani dla każdej strony osobni doradcy lub zastępcy.

Zastępstwa ogólnych interesów administracji państwowej względnie interesowanej władzy administracyjnej przed sądami prawa publicznego nie może Prokuratorja Generalna sprawować w tych sprawach, w których jeden z podmiotów prawnych, w art. 3 określonych, jest stroną bezpośrednio lub pośrednio interesowaną.

Art. 7. Prokuratorja Generalna składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Kierowników Wydziałów, Radców i Referentów, którzy stanowią kolegium, rozważające sprawy w zakresie działania Prokuratorji Generalnej.

Zastępstwo sądowe powierzane być może poszczególnym urzędnikom Prokuratorji oraz adwokatom. Adwokaci otrzymują na występowanie w imieniu Prokuratorji pełnomocnictwo szczególne.

Art. 8. Na czele Prokuratorji Generalnej stoi Prezes Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, mianowany przez Naczelnika Państwa na propozycję Rady Ministrów.

Prezes reprezentuje Prokuratorję Generalną na zewnątrz, kieruje wszystkimi czynnościami urzędowymi, przestrzega prawidłowego ich toku, wydaje potrzebne w tym celu zarządzenia, polecenia i wskazówki i jest odpowiedzialny przed Prezydentem Ministrów za tok czynności urzędowych.

Za szkodę materialną, wynikłą dla Skarbu Państwa lub podmiotów prawnych, w art. 3 określonych, z powodu naruszenia lub zaniedbania przez Prezesa obowiązków służbowych, tym statutem nań nałożonych, może być on pociągnięty do odpowiedzialności majątkowej.

Prezes kieruje działalnością wszystkich urzędników i funkcjonariuszów Prokuratorji Generalnej oraz sprawuje nad nimi nadzór służbowy.

Jeżeli Prezes z jakiegokolwiek bądź powodu czynnym być nie może, zastępuje go Wiceprezes Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, sprawujący równocześnie kierownictwo jednego wydziału Prokuratorji Generalnej.

Art. 9. W miarę potrzeby utworzone będą dla ściśle określonych okręgów terytorjalnych oddziały Prokuratorji Generalnej pod nazwą: „Prokuratorja Okręgowa Rzeczypospolitej Polskiej w”, stanowiące integralną część Prokuratorji Generalnej i podlegające jej nadzorowi.

Prokuratorje Okręgowe powołane będą do życia rozporządzeniem Rady Ministrów, wydanem na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej i ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym, które określi równocześnie siedzibę i okręg terytorjalny Prokuratorji Okręgowej. Na obszarze nie przekazanym żadnej Prokuratorji Okręgowej pozostaje wyłącznie Prokuratorja Generalna powołaną do spełniania zadań i czynności, określonych w art. 1 i 2 niniejszego statutu.

Prokuratorje Okręgowe spełniają w swoim okręgu zadania i czynności, określone w art. 2 punkt 1) do 5), zupełnie samodzielnie, mają jednak w sprawach wątpliwych lub ogólnej i zasadniczej doniosłości odnosić się do Prokuratorji Generalnej o wskazówki. Wydane przez Prokuratorję Generalną decyzje są dla Prokuratorji Okręgowej wiążące.

W wypadkach, przewidzianych w art. 5 i 6 tego statutu, należących do decyzji Rady Ministrów, obowiązana jest Prokuratorja Okręgowa zasięgać decyzji Prokuratorji Generalnej.

Prokuratorja Okręgowa ma w przekazanym jej okręgu w ogólności te same prawa i obowiązki, jakie statut niniejszy przewiduje dla Prokuratorji Generalnej, o ile tenże nie zawiera odmiennych postanowień.

Art. 10. Prokuratorja Okręgowa składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Kierowników Wydziałów, Kadców i Referentów, którzy stanowią kolegium, rozważające sprawy w zakresie działania Prokuratorji Okręgowej.

Zastępstwo sądowe powierzane być może poszczególnym urzędnikom Prokuratorji Okręgowej oraz adwokatom. Adwokaci otrzymują na występowanie w imieniu Prokuratorji Okręgowej pełnomocnictwo szczególne.

Art. 11. Na czele Prokuratorji Okręgowej stoi Prezes Prokuratorji Okręgowej Rzeczypospolitej Polskiej, który posiada te same prawa i obowiązki wogóle, a w szczególności także względem podległej mu Prokuratorji Okręgowej i wszystkich jej urzędników i funkcjonariuszów, co Prezes Prokuratorji Generalnej, o ile statut ten nie zawiera odmiennych postanowień.

Jeżeli Prezes Prokuratorji Okręgowej z jakiegokolwiek bądź powodu czynnym być nie może, zastępuje go Wiceprezes Prokuratorji Okręgowej, będący równocześnie kierownikiem jednego wydziału Prokuratorji Okręgowej.

Art. 12. Do wszystkich urzędników i funkcjonariuszy Prokuratorji Generalnej i Prokuratorji Okręgowych stosują się obowiązujące przepisy służbowe dla urzędników państwowych wogóle.

Urzędnicy Prokuratorji mają się poświęcić wyłącznie pełnieniu przekazanych im czynności urzędowych i nie wolno im pod rygorem utraty służby za mową się bezpośrednio lub pośrednio sprawowaniem zastępstwa prawnego lub interesami prawnymi osób prywatnych. Przepis ten nie narusza prawa urzędnika do bezpłatnego sprawowania zastępstwa lub zawierania interesów prawnych w jego własnych sprawach, jak również w sprawach jego krewnych, powinowatych, żony, pupilów i dzieci przybranych,

wreszcie sprawowania opieki lub kurateli, o ile we wszystkich tych wypadkach nie zachodzi kolizja z jego obowiązkami służbowymi.

Urzednicy Prokuratorji, posiadający wykształcenie prawnicze, korzystają, występując przed sądem wogóle, z praw adwokatów.

Wszyscy urzednicy i funkcjonarjusze Prokuratorji winni stosować się do decyzji kolegium oraz zarządzeń, poleceń i wskazówek Prezesa. Przeciw widocznie niesłusznym lub przeciwnym p awu zarządzeniom lub poleceniom Prezesów mają prawo i obowiązek odwołania się do Prezydenta Ministrów względnie Prezesa Prokuratorji Generalnej. Odwołanie takie wnieść należy na ręce Prezesa Prokuratorji Generalnej względnie Prezesa Prokuratorji Okręgowej.

Za szkodę materjalną, wynikłą dla Skarbu Państwa lub podmiotów prawnych, w art. 3 określonych, z powodu naruszenia lub zaniedbania obowiązków służbowych, tym statutem nałożonych, może być urzednik lub funkcjonarjusz Prokuratorji pociągnięty do odpowiedzialności majątkowej.

Art. 13. Stanowiska służbowe w Prokuratorji zajmować mogą osoby nieposzlakowane, posiadające obywatelstwo Rzeczypospolitej Polskiej.

Urzednikami Prokuratorji, oprócz urzedników kancelaryjnych, rachunkowych i kasowych, mogą być tylko te osoby, które ukończyły prawne studia uniwersyteckie i wykażą się wszechstronną teoretyczną i praktyczną znajomością prawa, tudzież odbytą dwuletnią aplikacją sądową.

Specjalne wyższe wymogi kwalifikacyjne, konieczne do uzyskania poszczególnych stanowisk i sposób ich wykazania, jak również ułatwienia, mające obowiązywać w dwuletnim okresie przejściowym od czasu wejścia w życie tego statutu, określi instrukcja służbowa, wydana rozporządzeniem Rady Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej.

Służba w Prokuratorji zastępuje dla prawników aplikację adwokacką, wymaganą do dopuszczenia do egzaminu adwokackiego i do wykonywania adwokatury (art. 3 i 17 statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego) i uwalnia od egzaminu sądowego.

Art. 14. Prezes Prokuratorji Generalnej zaliczony będzie do III kategorii płac urzedników państwowych z poborami, przewidzianymi dla Podsekretarzy Stanu.

Wiceprezes Prokuratorji Generalnej i Prezesi Prokuratorji Okręgowych zaliczeni będą do IV kategorii płac urzedników państwowych.

Tytulatury i zaliczenie reszty urzedników i funkcjonarjuszów do odpowiedniej kategorii płac ustali wspomniana powyżej instrukcja służbowa.

Wiceprezesa Prokuratorji Generalnej i Prezesów Prokuratorji Okręgowych mianuje Naczelnik Państwa na propozycję Rady Ministrów, przedstawioną na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej.

Urzedników, zaliczonych do kategorii V, VI i VII, mianuje Prezydent Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej.

Pozostałych urzedników mianuje Prezes Prokuratorji Generalnej.

Urzedników kancelaryjnych, rachunkowych i kasowych X i XI kategorii płac oraz innych funkcjonarjuszów mianują właściwi Prezesi.

Art. 15. Instrukcja służbowa (art. 13) określi bliżej tok, sposób i formę wewnętrznego urzędowania i zarządu, specjalne zadania, obowiązki i prawa poszczególnych kategorii urzedników i funkcjonarjuszów, ustroj i funkcje urzędów pomocniczych, służby rachunkowej i kasowej, personelu kancelaryjnego, woźnych i służby niższej.

Art. 16. Statut niniejszy otrzymuje moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia.

Termin rozpoczęcia czynności Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oznaczy i przepisy wykonawcze wyda Rada Ministrów.

Na obszarach, pochodzących z b. zaboru austriackiego, posiadać będzie Prokuratorja Generalna aż do odmiennego uregulowania ten sam zakres działania, jaki służył tam b. Prokuratorjom Skarbu.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Skarbu:

Dr. Englich